

УДК 336.226.12:322

Ю. Ю. Сус,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту,
Поліський національний університет, м. Житомир, Україна
ORCID ID: 0000-0003-2429-7200

Н. С. Бойко,

магістрант кафедри фінансів і кредиту,
Поліський національний університет, м. Житомир, Україна
ORCID ID: 00000-0003-0386-3832

К. С. Назімова,

магістрант кафедри фінансів і кредиту,
Поліський національний університет, м. Житомир, Україна
ORCID ID: 0000-0003-2600-8687

В. В. Залюбовська,

магістрант кафедри фінансів і кредиту,
Поліський національний університет, м. Житомир, Україна
ORCID ID: 0000-0002-8513-9145

DOI: 10.32702/2306-6792.2021.23.62

РОЛЬ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ ТА ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У ФОРМУВАННІ БЮДЖЕТНИХ ДОХОДІВ

Y. Sus,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Credit, Polissia National University, Zhytomyr, Ukraine

N. Boiko,

Master's student of the Department of Finance and Credit, Polissia National University, Zhytomyr, Ukraine

K. Nazimova,

Master's student of the Department of Finance and Credit, Polissia National University, Zhytomyr, Ukraine

V. Zalyubovska,

Master's student of the Department of Finance and Credit, Polissia National University, Zhytomyr, Ukraine

THE ROLE OF CORPORATE INCOME TAX AND VALUE ADDED TAX IN THE FORMATION OF BUDGET REVENUES

Потреба пошуку шляхів збільшення доходної частини бюджетів різних рівнів через постійну необхідність фінансування зростаючих державних витрат має особливе значення. Обґрунтовано, що податкові доходи мають переважну питому вагу у структурі доходів бюджету.

Одними із найбільших податків, що сплачуються юридичними особами, є податок на додану вартість та податок на прибуток підприємств. Доведено, що частка податку на додану вартість з врахуванням бюджетного відшкодування становить близько третини усіх доходів Державного бюджету України; десяту частину складають надходження від сплати податку на прибуток підприємств. Визначено, що економіка України має імпортно-орієнтований вид, бо надходження від ПДВ з ввезених на територію України товарів мають частку, що становить понад 2/3 усіх надходжень від ПДВ.

Вказано на наявність негативних моментів адміністрування досліджуваних податків, а саме переплати та заборгованості по сплаті, що ускладнює повноцінне оцінювання реальних доходів бюджетів.

Проведено статистичне прогнозування податкових надходжень від ПДВ та податку на прибуток на основі фактичних показників попередніх періодів.

The need to find ways to increase the revenue side of budgets at various levels due to the constant need to finance rising government spending is of particular importance. It is substantiated that tax revenues have a predominant share in the structure of budget revenues.

Largest taxes paid by legal entities are value added tax and corporate income tax. It is proved that the share of value added tax, taking into account the budget reimbursement, is about a third of all revenues of the State Budget of Ukraine; the tenth part is the income from the payment of corporate income tax. It is determined that the economy of Ukraine has an import-oriented form, as revenues from VAT on goods imported into Ukraine have a share of more than 2/3 of all VAT revenues.

It is substantiated that the reasons for the reduction of income tax were a slight reduction in the tax rate, annexation of Crimea, occupation of part of the eastern territories, which caused a drop in production, its reorientation from the Russian market to other areas and, consequently, reduced taxable profits. In addition to these factors, the share of the studied taxes was negatively affected by the reduction in the amount of taxable imports.

It is pointed out that there are negative aspects of the administration of the studied taxes, namely overpayments and arrears of payment, which complicates the full assessment of real budget revenues. The presence of systematic overpayments has a negative impact on budget revenues in the future, as the taxpayer has the right to offset or refund overpaid payments. The largest amounts of overpayments were accounted from income tax and VAT. Tax debt is a constant phenomenon, while fiscal and regulatory authorities perform the function of reducing its size. It is determined that due to the introduction of measures to support business through the introduction of sanitary and epidemiological restrictions due to the spread of coronavirus infection, the tax debt on all taxes is reduced.

Statistical forecasting of tax revenues from VAT and income tax based on actual indicators of previous periods is carried out. The value of the forecast values of income from income tax and value added tax to the state budget has a steady upward trend. It is established that the actual forecasting and planning of tax revenues is carried out according to the algorithm defined by the legislation and is a rather complex process, especially when planning VAT revenues.

Ключові слова: податкові доходи, податок на додану вартість, податок на прибуток підприємств, податковий борг, бюджетне планування, податкове відшкодування.

Key words: tax revenues, value added tax, corporate income tax, tax debt, budget planning, tax refund.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

При формуванні політики соціально-економічного розвитку держава враховує можливість її фінансового забезпечення. У реаліях як сьогодні, так і десятків років розвитку України, державні органи влади враховують насамперед наявну кількість бюджетних коштів, а вже потім — реалізацію окремих соціальних та економічних завдань. Основним джерелом фінансування реалізації функцій державної діяльності є бюджет. Вагому частку серед джерел поповнення доходної частини бюджету займають податкові надходження, величина яких залежить від обсягів та результатів національного виробництва, досконалості податкового законодавства, дій платників щодо пошуку шляхів зменшення сплати податків тощо. Сучасні процеси оподаткування характеризуються "значним розходженням між очікуваними і реальними результатами реформування, недостатньою ефективністю запроваджених

технологій адміністрування податків і зборів, передумов досягнення фіскальних, економічних та соціальних ефектів відповідно до завдань суспільного розвитку" [3, с. 731].

Органи влади досить часто впроваджують зміни, що стосуються адміністрування податків, величини податкових ставок, розширення чи звуження бази оподаткування з метою забезпечення збільшення податкових надходжень та покращення механізму адміністрування податків. Тому має місце необхідність аналізу та вивчення ролі окремих податків при наповненні доходної частини Державного бюджету України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЮТЬСЯ АВТОРИ, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Дослідження особливостей формування бюджетних доходів постійно виступають об'єк-

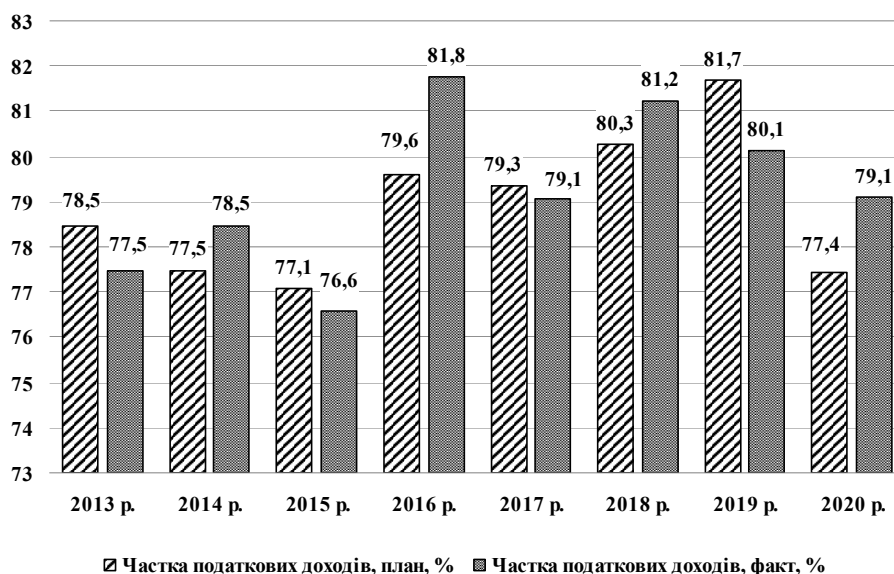

Рис. 1. Частка податкових доходів у загальній величині доходів Державного бюджету України, %

Джерело: побудовано за даними [5].

том напрацювань вітчизняних вчених. Пов'язується наявність такого наукового інтересу не тільки фінансово-економічними особливостями, а й політичними умовами, бо політичні амбіції досить часто змінюють окремі умови оподаткування суб'єктів господарювання, фізичних осіб, що є окремим предметом дискусійних обговорень. Дослідження стосовно формування доходів бюджетів та їх використання, а також розгляд ролі та місця окремих податків при цьому здійснювали: О. Сидорович [3]; А. Морозова, Є. Руденко [6]; А.М. Вдовиченко, Л.О. Козоріз, А.Г. Паскалова, П.В. Пірнікоза, Д.М. Серебрянський, Ю.В. Сибірянська, М.В. Стадник [7]; Ю. Карпишин, А. Сус [8] та інші. Проте існує постійна необхідність пошуку нових шляхів наповнення бюджетів, а також удосконалення існуючих; виявлення місця окремих податків, виявлення проблемних сторін оподаткування та формування пропозицій щодо їх усунення чи зменшення негативного впливу.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Головною метою дослідження є визначення ролі податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість при формуванні доходів бюджетів України; подальших тенденцій бюджетних надходжень від сплати цих податків.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Відповідно до ст. 9 Бюджетного кодексу України доходи бюджету класифікуються за та-

кими розділами: 1) податкові надходження; 2) неподаткові надходження; 3) доходи від операцій з капіталом; 4) трансферти. Податковими надходженнями визнаються встановлені законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори та місцеві податки і збори [4].

Податкові доходи становлять найбільшу частку у структурі усіх доходів Державного бюджету України (рис. 1).

Планова величина податкових доходів Державного бюджету України змінюється від 77,1 % у 2015 р. до 81,7 % за даними 2019 р. При цьому, у 2020 р. сплановано забезпечити один з найнижчих показників частки податкових доходів бюджету у загальній структурі — 77,4 %, що обумовлено зростанням планової частки неподаткових надходжень до Держбюджету 2020 р. Фактичні ж показники питомої ваги податкових надходжень, за даними Державної казначейської служби України, змінюються із 76,6 % у 2015 р. до 81,8 % вже наступного 2016 р. Розбіжності між плановими та фактичними показниками податкових бюджетних доходів, за виключенням 2015 та 2017 рр., вказують на існування прогалин бюджетного планування, бо не повністю враховуються вплив стримуючих факторів, можливості бізнесу, масштабів та результативності державної діяльності тощо.

Основними податковими бюджетними надходженнями є сплата податків суб'єктами господарювання, а одними із найбільш важливих податків юридичних осіб виступають податок на додану вартість та податок на прибуток. Враховуючи значущість податкових надходжень

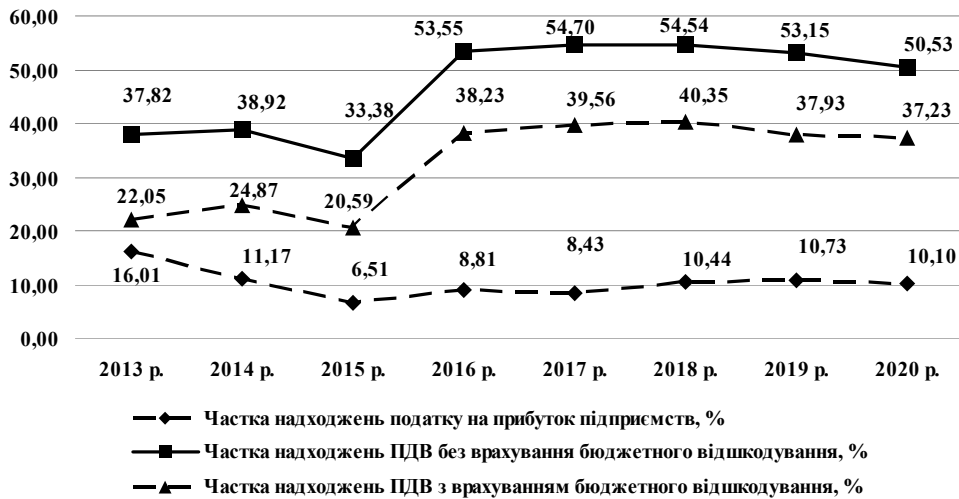

Рис. 2. Частка ПДВ та податку на прибуток підприємств у загальній величині доходів Державного бюджету України, %

Джерело: побудовано за даними [5].

при формуванні доходів Державного бюджету України, проведемо аналітичні дослідження частки окремих податків, а саме ПДВ та податку на прибуток підприємств у структурі доходів державного бюджету за період 2013—2020 рр. (рис. 2).

За наведеними даними відмічаємо ключову роль податку на додану вартість у формуванні доходів держбюджету. Так, питома вага надходжень ПДВ без врахування бюджетного відшкодування має тенденцію до зростання: від 37,8 % за даними 2013 р. до 54,7 % у 2016 р. Проте протягом останніх років має місце скорочення вказаної частки ПДВ до 50,5 %. Погоджуючись із напрацюваннями А. Морозової та Є. Руденко, спрямованими на оцінку ролі ПДВ у формуванні доходів держбюджету, щодо "відшкодування цього податку з бюджету справляє досить вагомий вплив на його фіскальне значення" [6, с. 44—45], відмічаємо, що крива "чистих" надходжень ПДВ відображає подібну тенденцію що і частка надходжень ПДВ без врахування бюджетного відшкодування. Загалом, реальні надходження від ПДВ займають понад третину усіх бюджетних надходжень, починаючи із 2016 р.

З квітня 2017 року в Україні функціонує електронний реєстр відшкодування ПДВ, в який включати заяви на відшкодування ПДВ почали з лютого 2016 року. Саме з квітня 2017 року платникам, включеним до Реєстру, почали фактично відшкодовувати заявлені до повернення суми ПДВ. На початок жовтня 2017 року із 19 тис. узгоджених заяв, кошти не були відшкодовані лише по 28 заявам або 26 платникам у зв'язку із блокуванням рахунку

отримувача або банку отримувача [7, с. 98—99]. У 2020 році було зібрано 264,8 млрд грн. ПДВ. При заявлених до відшкодування 136,3 млрд грн платникам відшкодовано 143,1 млрд грн. Надходження ПДВ (сальдо) — 121,7 млрд гривень. Для порівняння у 2019 році ці показники склали: сплата ПДВ (збір) — 240,8 млрд грн, заявлено до відшкодування — 152,8 млрд грн, відшкодовано — 151,9 млрд грн. Надходження (сальдо) — 88,9 млрд гривень [2]. Тобто відшкодування ПДВ за підсумками 2020 р. становило на 8,8 млрд грн менше чи 94,2 % від показників, зафіксованих за підсумками 2019 р. "Реформу системи відшкодування ПДВ було визнано одним із найефективніших антикорупційних кроків 2017 р. Це стало можливим завдяки виключенню на законодавчому рівні з повноважень Державної фіскальної служби України обов'язку надавати висновки про підтвердження суми бюджетного відшкодування. Сьогодні система працює в автоматичному режимі за принципом відсутності заперечень. Якщо протягом визначеного законом терміну ДФС не встановила факту порушення податкового законодавства платником, заявка автоматично йде на відшкодування [8, с. 211].

Відносно показників частки податку на прибуток підприємств у загальній сумі надходжень держбюджету відмічаємо зменшення питомої ваги надходжень від цього податку з 16,01 % у 2013 р. до величини 10,1 % за даними 2020 р. Водночас мінімальні значення частки даного податку мали місце за період 2015—2017 рр. — 6,51; 8,81; 8,43 відсотків відповідно. Пояснюється це зменшенням як фактичних показників надходжень від податку на прибуток з одночас-

Таблиця 1. Динаміка податкових доходів Державного бюджету України у розрізі ПДВ та податку на прибуток підприємств

№	Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Податкові доходи державного бюджету, млрд грн план	282,5	292,6	410,0	502,6	632,2	760,0	846,7	826,3
2	Податкові доходи державного бюджету, млрд грн факт	262,8	280,2	409,4	503,9	627,2	753,8	799,8	851,1
3	Надходження податку на прибуток підприємств, млрд грн	54,3	39,9	34,8	54,3	66,9	96,9	107,1	108,7
4	Надходження ПДВ, всього, враховуючи бюджетні відшкодування, млрд грн	128,3	139,0	178,5	330,0	434,0	506,2	530,6	543,7
5	Надходження ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг), млрд грн	84,6	81,2	108,1	139,5	180,2	210,8	240,8	269,6
	Частка надходжень ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг), %	46,7	44,1	37,9	31,8	25,2	22,3	22,6	23,6
6	Надходження ПДВ з ввезених на територію України товарів, млрд грн	96,5	107,3	138,8	181,5	250,5	295,4	289,8	274,1
	Частка надходжень ПДВ з ввезених на територію України товарів, %	53,3	55,9	62,1	68,2	74,8	77,7	77,4	76,4

Джерело: розраховано за даними [5].

ним випереджувальним зростанням інших бюджетних доходів. Причинами зменшення податку на прибуток стало по-перше, незначне зменшення ставки податку — з 19 % до 18 % (мала складати 16 %); по-друге, анексія Криму, окупація частини східних територій, що спричинило падіння обсягів виробництва, його переорієнтацію з російського ринку на інші напрями і, як наслідок, зменшення оподаткованого прибутку вітчизняних підприємств.

Крім вказаних факторів, на частку досліджуваних податків негативний ефект мало скорочення величини оподаткованого імпорту, однією з причин якого стала поява обмежувальних заходів через поширення як на території України так і інших країн світу коронавірусу SARS-CoV-2, що спричиняє гостру респіраторну хворобу COVID-19.

Розглядаючи динаміку податкових надходжень за останні 8 років (табл. 1), відмічаємо, що за період 2013—2019 рр. планові розрахунки мали постійну зростаючу тенденцію, що обумовлено очікуваннями головних учасників бюджетного процесу (розпорядників бюджетних коштів) у зростанні макроекономічних показників розвитку економіки держави. Тенденція змінюється за показниками 2020 р., де план податкових надходжень становив понад 20 млрд грн менше попереднього року, що обумовлено процесами зміни влади, відповідальних за бюджетне планування осіб. Фактичні ж показники податкових доходів Державного бюджету України у 2020 р. є вищими за планові, що вказує

на недосконалість здійснення бюджетного планування і прогнозування відповідного року. Фактичні надходження від податків протягом досліджуваного періоду є нижчими за планові (за винятком 2016 р. та 2020 р.).

Нетто-надходження від сплати ПДВ, тобто з урахуванням сум бюджетного відшкодування, мають зростаючу динаміку, що обумовлено позитивною динамікою зростання рівня цін, а також "удосконалення роботи системи моніторингу відповідності податкових накладних критеріям оцінки ступеня ризиків, ліквідації схем з податку на додану вартість, а також зниження обсягів експорту товарів та послуг, які за даними Національного банку за 2020 рік зменшилися на 4,5% до 2019 року, що вплинуло на зменшення сум ПДВ, заявлених до відшкодування з бюджету" [9, с. 26]. Стосовно структури податкових надходжень від ПДВ, то доцільно вказати на імпорто-орієнтований вид економіки держави, так як надходження від ПДВ з ввезених на територію України товарів мають частку, що становить понад 2/3 усіх надходжень від ПДВ. Одним із факторів, які вплинули на збільшення такої частки, стало скасування у травні 2020 року норми Податкового кодексу України, яка передбачала звільнення від оподаткування операцій з ввезення на митну територію України сонячних панелей та вітрогенераторів, та яка діяла упродовж всього 2019 року [9, с. 13]. Зазначений стан справ породжує пряму залежність наповнення держбюджету від умов та обмежень постачання

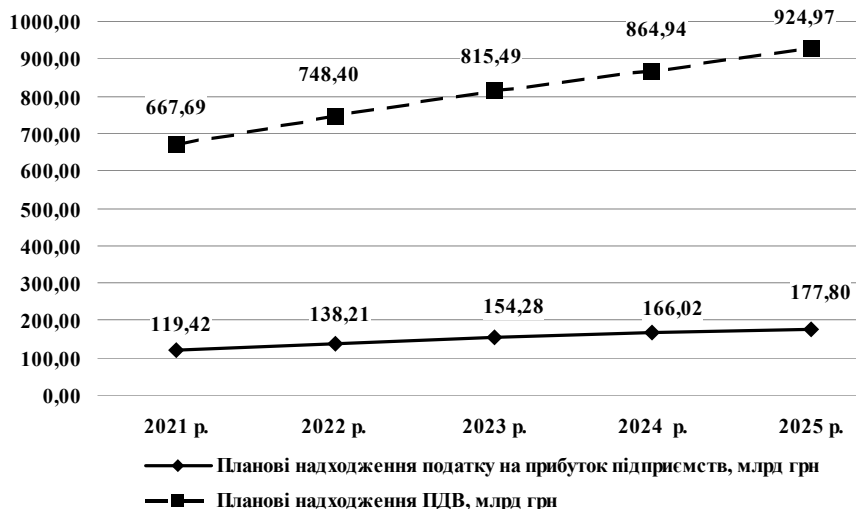

Рис. 3. Прогнозовані надходження ПДВ та податку на прибуток підприємств до Державного бюджету України

Джерело: власні дослідження.

імпорту і при запровадженні іншими державами світу ряду обмежень у зв'язку з епідеміологічними заходами через поширення коронавірусної хвороби становить загрозу фінансування державних програм та пошуку можливих шляхів залучення позикових доходів бюджету.

Окрім зазначеного, доцільно відмітити про наявність податкових переplat у доходах бюджету. У Рахунковій палаті зазначають, що наявність систематичних переplat негативно впливає на доходи бюджету в подальшому, оскільки платник податків має право на залік чи повернення надміру сплачених платежів. На 1 травня 2020 року найбільші суми переplat обліковувались з податку на прибуток — 11,5 млрд грн, ПДВ — 2,6 млрд грн, неподаткових платежів — 1,6 млрд грн тощо [1]. ДПС (ДФС) виконала план надходжень до держбюджету на 100,7 %, однак перевиконання на 3,3 млрд грн зумовлене переплатами станом на 1 січня 2020 р. на 16 млрд гривень. Отже, у разі відсутності цих переplat виконання індикативних показників надходжень до державного бюджету за 2019 рік становило 697,3 %. Протягом січня-квітня 2020 року ДПС виконала план надходжень до держбюджету на 91,1%, з урахуванням сум переplat, які станом на 01.05.2020 р. досягли 17,1 млрд гривень. Недонадходження до держбюджету становили 12 млрд грн (заплановано 153,2 млрд грн, надійшло 141,2 млрд грн) [1].

За даними Міністерства фінансів України станом на 1 січня 2021 р. сума переplати з податку на прибуток підприємств становила 25,0 млрд грн. За 2020 р. переплата зросла на 4,9 млрд грн, причиною росту є проведення взаєморозрахунків відповідно до законодав-

ства. За результатами декларування за I—III квартал 2020 р., за період з 01.04.2020 р. до 01.12.2020 р., переплата зменшилася на 2,1 млрд грн — з 17,0 млрд грн на початок року до 14,9 млрд грн [9, с. 10].

Тенденції надходжень від сплати податку на прибуток підприємств є стійкими до зростання, починаючи з 2016 р. Постановами Уряду затверджені основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2019 та 2020 роки, у яких спад прибутку прибуткових підприємств на 2020 рік порівняно з 2019 роком закладено у розмірі 15,1 відсотка. Переплата з податку на прибуток на 01.01.2021 становила 13,9 млрд грн, що на 4,8 млрд грн, або на 25,7 відсотків менше, ніж на 01.01.2020 [2]. Відзначаємо, що це підтверджує певною мірою, про наявність помилкових підходів щодо здійснення бюджетного планування.

Протилежним до переplати явищем, яке також негативно впливає на реальні обсяги наповнення бюджету, виступає заборгованість по сплаті податків. Податковий борг виникає через несвоєчасну та неповну сплату податкових платежів суб'єктами господарювання до бюджетів. Податковий борг виступає постійним явищем, проте фіскальні та контролюючі органи виконують функції зменшення його величини. Податковий борг за підсумками 2013 р. становив 19 млрд грн [7, с. 95], а за даними 2020 р. його величина складала вже 104 млрд грн [11].

Внаслідок впровадження заходів щодо підтримки бізнесу через запровадження санітарно-епідеміологічних обмежень через поширення коронавірусної інфекції, податковий борг з усіх податків на 3 060 грн, який існував у

платників до 1 листопада 2020 року, пробачили. Усі відкриті провадження із стягнення цього боргу були закриті. Кількість платників податків, що мають податковий борг, скоротилася з 4,15 млн осіб на початок 2020 року до 834,9 тис. на січень 2021-го. Загальна сума податкового боргу знизилася за рік на 19,6 млрд грн [12].

Основними податками, за якими існує заборгованість щодо сплати виступає ПДВ — 52 % у 2013 р. та 46,6 % у 2020 р.; щодо податку на прибуток, то частка його у загальній сумі податкового боргу у 2020 р. складає 20,1 % [7, с. 95; 13]. Бюджет держави недоотримав надходжень від ПДВ та податку на прибуток у сумі, що перевищує 70 млрд грн, що вимагає посилення роботи фіскальних та контролюючих органів із відповідними платниками податків. При цьому така робота має базуватися не тільки на методах примусового стягнення, а і з використанням методів інформаційно-роз'яснювальної роботи серед платників податків.

За допомогою використання функції ПРЕДСКАЗ, яка є стандартною статистичною функцією MS Excel, проаналізуємо фактичні надходження від податку на прибуток та ПДВ за період дослідження (табл. 1) та здійснимо розрахунок прогнозних показників на наступний п'ятирічний період — 2021—2025 рр. (рис. 3). Такий підхід дозволить виявити тенденції майбутніх періодів щодо доходів від сплати вказаних податків. Фактичне ж прогнозування та планування податкових доходів здійснюється за визначеним законодавством алгоритмом і є досить складним процесом, особливо при плануванні доходів від ПДВ.

Згідно з наведеними прогнозними значеннями доходів від сплати податку на прибуток та податку на додану вартість до держбюджету ми відмічаємо, що показники, прогнозовані за допомогою функції ПРЕДСКАЗ, мають стійку тенденцію до зростання. При цьому, згідно існуючої методики планування на 2021 р. заплановано 141,8 млрд грн від сплати податку на прибуток підприємств та 501,7 млрд грн від надходжень ПДВ [10].

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Податкові надходження відіграють важливу фіскальну роль для бюджетів різних рівнів. Проведений аналіз структури податкових над-

ходжень дозволяє вказати, що ПДВ та податок на прибуток виступають одними із бюджетоутворюючих податків, які сплачують платники-юридичні особи. Одними із негативних явищ щодо забезпечення податкових надходжень виступають переплата та наявність податкового боргу, що ускладнює повноцінне оцінювання реальних доходів бюджетів. Відкритими для подальших досліджень виступають питання погашення податкового боргу для чого необхідно використовувати методи примусового стягнення разом із поєднанням методів розвинених країн, а саме членів ЄС та США щодо посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед платників податків, висвітлення повної інформації щодо боржників.

Література:

1. У 2019 році та січні — квітні 2020 року держбюджет недоотримав понад 66 млрд грн платежів, які контролювалися митницею та податковою — Рахункова палата. URL: <https://gr.gov.ua/PressCenter/News/?id=1038> (дата звернення 11.11.2021).
2. Робота Державної податкової служби в 2019-2020: експертний висновок URL: <https://appu.org.ua/main-news/roboata-derzhavno%D1%97-podatkovo%D1%97-sluzhbi-v-2019-2020-ekspertnij-visnovok/> (дата звернення 11.11.2021).
3. Сидорович О. Функції і принципи оподаткування в контексті інституціонального ракурсу дослідження. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 17. С. 731—738.
4. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення 4.11.2021).
5. Звітність щодо виконання Державного бюджету України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu> (дата звернення 11.11.2021).
6. Морозова А., Руденко Є. Вплив податку на додану вартість на формування доходів Державного бюджету України. Економіка та держава. 2014. № 8. С. 42—46.
7. Вдовиченко А.М., Козоріз Л.О., Паскалова А.Г., Пірникоза П.В., Серебрянський Д.М., Сибірянська Ю.В., Стадник М.В. Податки і збори: сучасні тенденції та перспективи. Київ: "ФОРМ Лопатіна О.О.". 2019. 392 с.
8. Карпишин Ю.В., Сус Л.В. Податкові механізми регулювання діяльності агрохолдингів в Україні. Бізнес Інформ. 2019. № 2. С. 209—217. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-2-209-217> (дата звернення 14.11.2021).

9. Доходи зведеного бюджету за 2020 рік. Міністерство фінансів України. URL: <https://cutt.ly/ETFmkbx> (дата звернення 14.11.2021).

10. Про Державний бюджет України на 2021 рік: Закон України № 1081-ІХ від 15.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/94/f501426n203.xls> (дата звернення 18.11.2021).

11. Інформація про податковий борг. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/dinamika-podatkovogo-borg/506709.html> (дата звернення 18.11.2021 р.).

12. В Україні стало вп'ятеро менше боржників. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/02/25/671415/> (дата звернення 19.11.2021 р.).

13. Звіт про результати аудиту ефективності діяльності Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України. https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2020/34-3_2020/Zvit_34-3_2020.pdf (дата звернення 21.11.21).

References:

1. The Accounting Chamber of Ukraine (2021), "In 2019 and January-April 2020, the State Budget didn't receive more than 66 billion UAH of payments controlled by customs and tax office", available at: <https://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=1038> (Accessed 11.11.2021).

2. APPU (2021), "The work of the State Tax Service in 2019-2020: expert opinion", available at: <https://appu.org.ua/main-news/robo-ta-derzhavno%D1%97-podatkov%D1%97-sluzhbi-v-2019-2020-ekspertnij-visnovok/> (Accessed 11.11.2021).

3. Sydorovych, O. A. (2017), "Functions and principles of taxation in the study institutional perspective", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 17, pp. 731—738.

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "The Budget Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (Accessed 4.11.2021).

5. The State Treasury Service of Ukraine (2021), "Reporting on the execution of the State Budget of Ukraine", available at: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu> (Accessed 11.11.2021).

6. Morozova, A. and Rudenko, Ye. (2014), "Influence of Value Added Tax on the formation of State Budget revenues in Ukraine", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 8, pp. 42—46.

7. Vdovychenko, A. M., Kozoriz, L. O., Paskalova, A. G., Pirnykoza, P. V., Serebryanskii, D. M., Sybirianska, Yu. V. and Stadnyk, M. V. (2019), "Podatky i zbory: suchasni tendentsii ta perspektvyv" [Taxes and Fees: current trends and

perspectives], FOP "Lopatina O.O., Kyiv, Ukraine.

8. Karpysyn, Yu. V. and Sus, L. V. (2019), "Tax mechanisms for regulating the activities of agricultural holdings in Ukraine", *Biznes Inform*, [Online], vol. 2, pp. 209—217, available at: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-2-209-217> (Accessed 14.11.2021).

9. The Ministry of Finance of Ukraine (2021), "Consolidated Budget revenues for 2020", available at: <https://cutt.ly/ETFmkbx> (Accessed 14.11.2021).

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine "About the State Budget of Ukraine for 2021", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/94/f501426n203.xls> (Accessed 18.11.2021).

11. State tax service of Ukraine (2021), "Information on tax debt", available at: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/dinamika-podatkovogo-borg/506709.html> (Accessed 18.11.2021).

12. epravda (2021), "Ukraine has five times fewer debtors", available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/02/25/671415/> (Accessed 19.11.2021).

13. The Accounting Chamber of Ukraine (2021), "Report on the results of the audit of the efficiency of the State Fiscal Service of Ukraine, the State Tax Service of Ukraine and the State Customs Service of Ukraine", available at: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2020/34-3_2020/Zvit_34-3_2020.pdf (Accessed 21.11.21).

Стаття надійшла до редакції 28.11.2021 р.

www.economy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б») Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73